

Leerkring Sociale Spanningen in de Wijk: dag 1

7-06-2016

Anita ter Huerne (DeltaWonen), Franky Brettonvil (Gemeente Breda), Koj Koning (Stichting Woonbedrijf SWS), Machtelt Kooijman (Gemeente Amsterdam, stadsdeel Noord), Mieke van Eerd (WoCom), Harriët van Lierop (WoCom), Kjel Hurkens (Woonpunt), Henk van der Corput (Gemeente Breda), Anja van de Westelaken (Zet), Marloes Soer (Gemeente Rotterdam), Imke Klaassen (Woonbedrijf), Petra Maas (Trajekt), Aaltjen Volbers (Gemeente Enschede), Susanna Honings (Trajekt), Annelies Romme (Seinpost), Ellen Bekker (Waterweg Wonen).

Deze eerste leerkringdag Sociale Spanningen vond plaats op 7 juni in Utrecht in de wijk Kanaleneiland met deelnemers van corporaties, gemeenten, inspectie voor jeugd, ministeries en welzijnsorganisaties.

Onder sociale spanningen verstaan de deelnemers bij een eerste inventarisatie verschillende dingen: spanningen tussen oude en nieuwe bewoners, maatschappelijke spanningen rondom de komst van een AZC, spanningen tussen allochtone en autochtone bewoners, spanningen rondom drugsproblematiek. Deze leerkringdag ging met name over het voorkómen van deze sociale spanningen in wijken.

Ron van Wonderen en Rob Witte gingen in op de handreiking: '[Omgaan met Maatschappelijke Spanningen](#)', **Rachid Habchi en Michel Kok** spraken vanuit hun eigen ervaringen over het project 'Bondgenoten' en **Jan Buijze van Doenja Dienstverlening** vertelde over de aanpak Vreedzame Wijk in Kanaleneiland. Zij gaven met elkaar antwoord op de volgende vragen:

Hoe herken je sociale spanningen? En zijn er terugkerende factoren die sociale spanningen veroorzaken?

Belangrijk om te weten is dat irritaties leiden tot spanningen als mensen zich *niet in staat voelen* effectief iets te doen aan een ongewenste situaties in de buurt of in hun nabije woonomgeving. Het is van belang om de communicatie over spanningen goed aan te laten sluiten bij de doelgroep en hun specifieke gevoelens. Goede bedoelingen van een gemeente om bewoners dichter bij elkaar te brengen, kunnen bijvoorbeeld ook averechts werken, houd het daarom klein en laat ze bijeenkomen op een thema waar ze gezamenlijk belang bij hebben. Het is altijd erg van belang om te onderzoeken wat er precies áchter de spanningen zit. Soms gaan sociale spanningen bijvoorbeeld over; van wie is de openbare ruimte? Dan kan een organisatie die goed in de haarvaten van de wijk zit veel betekenen. Een goed voorbeeld van een organisatie die hier een rol in heeft gespeeld is TOS (Thuis

op Straat). Zij bleken goed in staat en hebben de kennis en ervaring om dit soort situaties op te lossen.

Het bestuderen van de geschiedenis van de wijk geldt ook voor de aanpak rond de komst van een AZC. Volgens de ervaring van de deelnemers, is er in wijken waar al langer asielzoekerscentra zijn, of waar bijvoorbeeld MOE-landers (uit Oost-Europa) zijn komen wonen, minder weerstand tegen de komst van nieuwe asielzoekers en gaat het daar soepel, in wijken waar dit niet zo is, ontstaan vaker spanningen. Of de timing en communicatie gaan niet op een handige manier waardoor er spanningen ontstaan.

Wat kunnen professionals doen?

Het is belangrijk voor bewoners om in staat te worden gesteld om zelf iets te kunnen doen, irritaties worden spanningen als bewoners zich niet machtig voelen om iets aan de situatie die spanning veroorzaakt te veranderen en het ook buiten henzelf niet wordt opgelost. Zorg daarom als professional voor empowerment en help bewoners om elkaar te plaatsen en aan te spreken. Zo kun je bijvoorbeeld de angst voor een GGZ-patiënt die in de wijk komt verminderen door te zorgen dat bewoners weten wat het netwerk om deze persoon is en bij wie zij zich kunnen melden als er iets is.

Voorbeelden van projecten om de sociale cohesie te versterken en spanningen te voorkomen:

- ➔ Het Buurtpraktijkteam
<https://www.amsterdam.nl/gemeente/bestuurscommissies/bestuurscommissie/buurtpraktijk-team/>
- ➔ Galerijgesprekken <http://buurtpraktijk.nl/burengesprekken/>
- ➔ Burenbemiddeling www.ccv.nl/buurtbemiddeling

Naast het managen van verwachtingen van bewoners en faciliteren dat bewoners elkaar leren kennen helpt ook een zogenaamd 'acupuncture beleid'; dus kijken wat er waar op welke plek precies nodig is. Een andere manier om dit te doen is kijken per problematische situatie; wie heeft hier de meeste invloed? Wie kan het beste contact maken bij dit conflict of deze situatie? Zoals eerdergenoemd, heeft elke wijk andere typespanningen, soms ook historisch gegroeid, die moet je leren kennen. Daarnaast zijn er vaak 'triggers', een incident kan de onderhuidse spanningen aanzwengelen, maar elk incident heeft een geschiedenis en kan eigenlijk geen verrassing zijn.

Hoe haal je effectief signalen op? Wat is er voor nodig om deze signalen te duiden?

Een goed voorbeeld zijn de galerijgesprekken, waarbij zorgen van bewoners worden opgehaald over wat er in de wijk aan de hand is. Kijk ook of je een fenomeenexpert nodig hebt of een signaleringsexpert als je de spanningen wilt onderzoeken. Ken je mensen die voor jou signaleren wat er speelt in de wijk? Bondgenoten is ook een mooi voorbeeld van hoe een signaleringsnetwerk goed en effectief kan werken binnen een wijk. Bondgenoten is een initiatief van politie en gemeente en bestaat uit een netwerk van circa 10 sleutelfiguren afkomstig uit diezelfde wijk die ook vaak een rolmodel zijn of een bepaalde mate van invloed of achterban hebben. Rondom een maaltijd ontmoeten zij elkaar om te praten over 'Wat leeft er'? Wat is het sentiment in de wijk? Herkennen we de leefbaarheids- en veiligheidscijfers? Er zijn ook onderlinge afspraken over wat er niet wordt besproken (bv. subsidies of financiële vragen). De bondgenoten committeren zich daaraan en zijn bereikbaar als er iets speelt. Ze zijn binnen een uur te mobiliseren. Dit lijkt zijn vruchten af te werpen, soms kan voorkomen worden dat spanningen groter worden, of kunnen de juiste mensen worden ingeschakeld om een conflict op te lossen. Bondgenoten wordt binnenkort een nationale aanpak.

Lees verder [hier](#) ook het interview met Rachid Habchi van Bondgenoten uit de Platform31 nieuwsbrief

Een andere manier om sociale spanningen in de wijk te voorkomen is zichtbaar in de 'Vreedzame Wijk' aanpak in Kanaleneiland. <http://www.doenjadienstverlening.nl/doenja-doet/parels-van-doenja/vreedzame-wijk/>. Deze aanpak bestaat uit een kader van hoe je in de wijk of op school met elkaar omgaat en hoe je elkaar aanspreekt bij conflicten. De Vreedzame Wijk komt voort uit De Vreedzame School. Dit is een methodiek waarin kinderen binnen de muren van de basisschool leren om conflicten op te lossen, verantwoordelijkheid te dragen en elkaar positief tegemoet te treden. In De Vreedzame Wijk wordt deze schoolaanpak verbreed naar de wijk. De principes van De Vreedzame School worden sinds een tijd ook overgenomen door jeugdvoorzieningen in de wijk, waardoor er meer pedagogische samenhang ontstaat. Het besluit om met de methodiek te gaan werken komt in de meeste gevallen van de gemeente. Inmiddels doen heel veel partijen mee en lukt het om bijvoorbeeld bij speeltuinen of andere openbare plekken bepaalde omgangsregels met elkaar te bewaken en elkaar aan te spreken.

De volgende leerkringdag van deze reeks over Sociale Spanningen vindt plaats op 13 september 2016 en gaat over het thema; 'Wie is het cement van de wijk'?

<http://www.platform31.nl/bijeenkomsten/wie-is-het-cement-van-de-wijk>.

